

Andreas Anderberg, Laura Ervo
og Eleonor Kristoffersen (red.)
Med unga i fokus; festskrift till Kerstin
Nordlöf

BOGANMELDELSE

iUSTUS Förlag. ISBN : 9789177371953, 366 sider

En af de fineste traditioner i den akademiske verden er, at gode, nordiske, kollegaer samler sig og forfatter et festskrift, som behandler temaer og perspektiver, som står modtageren nær. Denne store ære – og gave – er med rette blevet tildelt professor Kerstin Nordlöf i forbindelse med hendes fra-træden som *prefekt för Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete* ved *Örebro universitet*. Kerstins Nordlöfs faglige interesser og virke indenfor kriminalvidenskab og andre retlige områder spreder bred, hvilket illustreres fint med et udvalg af hendes faglige produktion sidst i bogen. Kerstin Nordlöf betyder meget for mange, ikke mindst yngre kollager. Hun har været dybt involveret i det nordiske netværk for kvindelige strafferetsforskere og har på mange måder været en foregangskvinde i det nordiske kriminalvidenskabelige miljø.

Bogen afspejler Kerstins Nordlöfs faglige interesser, og har, som bogens titel ikke kun antyder, en særlig fokus på unge, eller måske rettere sagt, på børn i FN Børnekonventionens forstand, altså personer under 18 år. Det er et temafelt, som ligger Kerstins faglige hjerte nær.

Redaktionsgruppen bestående af Andreas Anderberg, Laura Ervo og Eleonor Kristoffersen har samlet 20 kollegaer fra Sverige og andre nordiske lande i 16 kapitler. Mange kapitler har børn i fokus, ofte med en strafferetlig kerne, men også generelle strafferetlige emner bliver behandlet, samt spørgsmål i forbindelse med børn i andre retlige områder. En del kapitler bevæger sig i grænsfeltet mellem forskellige retlige discipliner, for eksempel mellem straffe-, proces- og socialret, og der behandles også menneskeretlige og kriminalpolitiske aspekter.

Bogens kapitler er ikke tematisk struktureret og udgør en perlerække af interessante kapitler i alfabetisk rækkefølge (efter forfatterne). Bogen rejser mangfoldige retlige spørgsmål og spænder bred. For eksempel behandler nogle kapitler ganske generelle og overordnede (strafferetlige) spørgsmål, for eksempel i Ulrika Anderssons kapitel, som reflekterer over strafferet som "allemandseje" (på svensk *allmänning*), et perspektiv, som ikke kun er relevant i svensk kontekst og også kan diskuteres i andre nordiske lande.

BOGANMELDELSE

Claes Lernesteds kapitel tager udgangspunkt i forskerens og menneskets behov for at "sortere verden" og udfordrer den traditionelle inddeling i strafferettens almindelige del og specielle del. Igen, dette er et perspektiv, som ikke kun er relevant i svensk ret. Det gælder i øvrig for mange af bogens kapitler.

Der behandles også mere specifikke strafferetlige spørgsmål. Tova Bennet tager for eksempel udgangspunkt i en konkret sag, hvor en udviklingshæmmede ung kvinde er blevet tiltalt, og behandler på denne baggrund spørgsmålet om udviklingshæmmedes stilling i det svenske strafferetssystem. Hun rejser en række kritiske perspektiver i forhold til det nuværende system og identificerer behov for mere forskning på området.

En række andre kapitler rejser spørgsmål i forbindelse med konkrete former for lovovertrædelser i strafferetten, for eksempel behandler Trine Baumbach og Mathilde Worch Jensen den samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse i Danmark, som blev indsat i 2021, og begge trækker bl.a. tråde til den svenske regulering. Marie Karlsson-Tuula og Annina H. Persson rejser spørgsmål om æresrelateret vold og tvang i Sverige og behandler en række nye lovinitiativer på området. Emnet har ikke kun relevans i Sverige og forfatterne knytter deres overvejelser afslutningsvis mere generelt til spørgsmål om vold i nære relationer, hvilket også i andre nordiske lande er et højaktuelt tema. Kapitlet spiller tematisk sammen med Annika Norées kapitel, som behandler æresrelateret vold mod børn, og som argumenterer for yderlig regulering på området.

Den overvejende flertal af kapitlerne berører eller omhandler som nævnt retlige spørgsmål i forhold til børn. Her er der en overvægt af kapitler, som behandler spørgsmål tilknyttet til strafferetlige system i videre forstand, men også spørgsmål i andre retsområder bliver behandlet med fokus på børn. For eksempel rejser Laura Ervo spørgsmålet om forældreansvar og den processuelle ramme for behandlingen af konflikter i forbindelse med dette. Den traditionelle procesretlige ramme for behandlingen af disse sager er ikke nødvendigvis velegnet og Ervo giver bl.a. et indblik i det finske "Follo-projekt", som i øvrig er inspireret af en norsk model, og som har til formål begrænse konflikten mellem forældre og bidrage til en hurtigere løsning.

Et helt andet perspektiv behandles i Eleonor Kristofferssons kapitel om børn og skat, som belyser fire forskellige skatteretlige perspektiver i forbindelse med børn og skatteret. Også spørgsmål om Børnekonventionen og dennes inkorporering i svensk ret bliver rejst i et kapitel skrevet af Joakim Nergeli, som bl.a. rejser spørgsmålet om der sker en slags "rettighedsinflation" i Sverige. Fra et dansk perspektiv er det et interessant perspektiv og man kan spørge om der her kan identificeres modsatte tendenser i de nordiske lande, idet man eksempelvis fra et dansk perspektiv kan argumentere for, at ses tendenser at lovgiveren måske har en mere begrænsende tilgang i forhold til menneskerettigheder og går til kanten af den menneskeretlige ramme.

BOGANMELDELSE

Et andet interessant perspektiv som bliver rejst i Linnea Wegerstads kapitel er etiske overvejelser i forbindelse med børns deltagelse i forskning, for eksempel i tværfaglige forskningsprojekter om børns udsathed for vold eller overgreb. Wegerstad rejser en række interessante perspektiver, herunder om spændingsfeltet mellem at opfatte børn kompetente og sårbare, og risiko-nyttevurderingen i etikprøvelsen i Sverige.

I forhold til børn og unge i det strafferetlige system indeholder bogen både bidrag i forhold til børn og unge som forurettede og bidrag om børn, som er i konflikt med strafferetlige reguleringer. Spørgsmål om børn som forurettede rejses både i det allerede nævnte kapitel om æresforbrydelser mod børn og i Sara Thunbergs kapitel, som tager særlig fokus på børnekonventionens perspektiv i forhold til børn som er blevet udsat for en lovovertrædelse. Kapitlets emner har tråde til Åsa Källströms kapitel, som behandler støtteforanstaltninger for børn som er udsat for vold. Kapitlet tager udgangspunkt i den erkendelse børn både kan være direkte udsat for vold og ved at overvære volden i hjemmet. Kapitlet giver et indblik i børnenes behov og tilgange og ser på forskellige interventioner og støtteforanstaltninger. Også Jessica Jonssons kapitel behandler børnenes status som forurettet, her er perspektivet internationale straffesager under Romstatutten og der rejses en række problematikker som kræver yderlig opmærksomhed.

Et andet temafelt i bogen er børn i konflikt med strafferetten eller under mistanke for at have begået strafbare handlinger. Et gennemgående tema er her sammenspillet mellem strafferetten og sociale indsatser/tilgange. Lena Holmqvists kapitel behandler den svenske sanktionsform *sluten ungdomsvård* og sammenspillet med andre reaktionsformer. Kapitlet giver et indblik i nogle udviklingstendenser i den strafferetlige tilgang til børn og rejser en række spørgsmål, herunder om proportionalitetshensyn. Både Andreas Anderberg og Linnéa Lindströms og Ingun Fornes og Anette Storgaards kapitler rejser spørgsmål om frihedsberøvelse m.v. af børn. Andreas Anderbergs og Linnéa Lindströms kapitel behandler tilbageholdelse og andet overvågning af børn under den kriminelle lavalder i grænsefeltet mellem strafprocesretten og socialretten. Ingun Fornes og Anette Storgaards belyser varetægtsfængsling af børn i et norsk-dansk komparativt perspektiv. Et centralt tema er her at der tilsyneladende bruges betydelig mere varetægtsfængsling af børn i Danmark end i Norge. Kapitlet påpeger også, i tråd med en række andre kapitler, koblingen mellem det strafferetlige og socialretlige system.

Overordnet er bogens kapitler velskreven og oplysende og præsenterer en vifte af retlige perspektiver ofte med nordiske perspektiver. Kapitlerne kunne fortjene en dybere behandling end det er muligt her, og der kan trækkes mange tråde på tværs af kapitlerne. Kapitlerne gør læseren klogere og giver anledning til eftertanke og måske nogle gange også til yderligere kritiske spørgsmål. De er tydeligt, at mange forfattere har gjort sig umage med at

knytte deres bidrag til Kerstins Nordlöfs virke og særlige faglige interesser. **BOGANMELDELSE** Det sker i en del af kapitlerne meget eksplicit, hvor der knyttes an til Kerstins arbejde og tidligere diskussioner og personlige oplevelser, og mere indirekte ved at tage emner op, som også har haft Kerstins interesse, eller ved henvisninger til hendes arbejde. Bogens store fokus er børn og unge i forskellige kontekster; børn som er på kanten af loven, børn som forurettede, børn som rettighedsindehaver og så meget mere. Bogen har – helt i Kerstins ånd – unge i fokus.

Birgit Feldtmann, Aalborg Universitet, Danmark